

... 4 μακαρίτης δ Ντεληγιάννης καθάρισε το Νόμο και εργαζόμενος κατά το Παλάτι, όχι να ζητήσει ευθύνες. Αλλά να πάρει το Πρωθυπουργικό χαρτοφυλάκιο ;

Ο Νόμος λοιπό δημιουργήσας το δημοκοπικό κι όσο καλά και άλλα κι αν έκαμε σήμερα ο Νόμος που τον άρπαξε από το γιανή και τον έριξε στη φυλακή, όσο δίκαια κι αν είναι η πρόβη του, δεν τον σηκώνει όμως και το δικαίωμα να σταθεί αθώο απέναντί του και ν'άν τον πει :

— Κύριε Νόμο, η άρεστιά σου με δημιουργήσας και για ν'όσαι δίκαιο, ίσαμε το τέλος, πρέπει όπως χτες στάθημα και με δίκαιο, να σταθείς σήμερα να σε δικάσω κ' εγώ, άφου μαζί βρήκαμε τη Βασιλεία, εγώ με τα βρωμολογά μου και η άρεστιά σου με την κλασική σου άνεμελιά.

*

ΑΠΟ τα τόσα έμορφα που είπες ο βουλευτής Γάτσος στη Βουλή την περασμένη Δευτέρα, κουρευιόζοντας τα περίφημα διδαχτικά βιβλία, είναι και τούτο. Σί κάπιο σκολειό, τα παιδιά βγήκανε για να παίξουν κι άφισανε τα βιβλία τους στην αύλή, όσα γυρίσανε, δε βρήκανε τα βιβλία του, γιατί τους τα φήγανε τα γουρούνια.

Βέβαια, τροφή καταλληλότερη απ' αυτά δεν μπορούσαν να βρουν. Δε μας είπε όμως ο κ. Βουλευτής, αν τα γουρούνια, όσα τα σφίξαν, είχαν και νόστιμο κρέας—πράμα που δεν μπορούσε ποτέ να γίνει, όσα συλλογιστεί κανείς πως γευτήκανε τέτια τροφή.

Κι όμως τα ευροισκίμενα τα Ρωμιόπουλα τη γεύουνται τόσα χρόνια τώρα, και πολύ πιθανό ν'άν τη γεύουνται κ' εις αιώνα τον άπαντα, με όλους τους κινουρίους νομούς κι όλα τα μονοπώλια που μεταρρύνονται.

*

ΤΡΕΙΣ μέσα στη Βουλή ξεμαρτύρουν σημαντικά από τους άλλους συναδέρρους τους, ο Πρωτοπαπαδάκης, ο Ρέπουλης κι ο Γούναρης, κι άνεσκίινεις κάπως πιδ άνετα όσα διαβάζεις τους λόγους τους, τους γινάμτους ούσια και λογική και τιμιότητα. Νά λοιπόν που δημιουργήθηκε ο πυρήνας μιας καινούριας πολιτικής πιδ γενικής και πιδ άνεξάρτητης. Μοναχά ο Θεός να φυλάξει να μη γίνουνα γλήγορα Υπουργοί, γιατί πάει, χαθήκανε κι αυτοί, άφου το Υπουργικό αξίωμα έχει τη δύναμη στον τόπο μας να καλπονοθεύει τους χαρχαχτήρας και να μεταμορφώνει το άσπυμ σε τενεκέ.

*

ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ το δεξιό μίλησε στη σάλα του «Παρνασσού» ο Νικολάκης ο Σπαντωνής περί του πως πρέπει να χειραφετηθούν οι Έλληνίδες σύμφωνα με τις καινούριες θεωρίες περί γυναικών. Μεγάλο το θέμα, μα ο κύριος Νικολάκης είναι δημοσιογράφος και για τον Αθηναίο δημοσιογράφο τίποτα δεν είναι μεγάλο.

Σα δημοσιογράφος λοιπό μίλησε και λόγου του, πολύ έμορφα και πολύ έξυπνα, και με άριστους βερβαρισμούς, όσα μάλιστα ήθελε να τα πει έτσι περι δια γραμμάτων, αφήνοντας την έμορφη δημοτική που μιλούσε και ξεγλυστρώντας στην καθρεύουσα.

παρά στα νοσοκομεία, του γυμνάσανε και το χέρι και το νου. Ίσως δεν θ'όδειαζε να παρακολουθήσει όλα τα περιδικά της γιατροσύνης κι όλα της τα καινούρια τα μακαρίτια, μα συνήθιζε να τα κρίνει, όσα μπορούσε, τα πράματα με κρίση δική του, κ' η κρίση του από γεννησιμό του όρθη. Μήτε τα γνοούσε θαρόω πως είχε κάποιαν αξία, πιθανό να μην του έλειπε κ' η περηφάνεια εκείνη που με δικαιο την πηγάζουμε από το καθάριο το συναίσθημα του έαφτου μας και του τ' καταφέραμε, σα βλέπουμε πως άρχισαμε και που φτάσαμε. Μα είτανε συνάμα και ντροπέδειλος. Τελμητερός δηλαδή στους λογισμούς του, άπολμος στο φέρσιμο και στους τρόπους του. Η άτολμιά του άφτη βαστούσε, όπως και σε πολλούς πατριώτες του Μπρετόνους, από τη γλώσσα—έτσι το ξηγεύσε κατόπι ο ίδιος του κ. Αντρία. Και τόντις στην Μπρετάννια μιλούνε μπρετανικά, που είναι είδος ντόπιο ιδίωμα και διόλου δε μοιάζει με τις άλλες νεολατινικές ή ρωμικινικές γλώσσες της Γαλλίας, πρέπει όμως ο Μπρετόνους, όμα βγή δ'όω από το σπίτι του ή το χωριό του, γαλλικά να μιλή, επίσημη γλώσσα ή γαλλική. Από κει λοιπόν και κάποια διγλωσσία που κομποδώνει συχνά τους πιδ ίκανούς, μέσα τους, στη μητρική

Ο κύριος Νικολάκης έχει στα σκαριά, μαθαίνουμε, μεγάλο έργο για το γλωσσικό ζήτημα. Όν το ξητάσει, λέει, από άλλως νέας απόψεις το ζήτημα και θα μας άποδείξει ότι άδύνατο να δημιουργηθεί φιλολογία στον τόπο μας όσο υπάρχει γλωσσικό ζήτημα. Αυτό πιά είναι για γέλια. Πως δεν υπάρχει φιλολογία, άφου μόνο τα χρονογραφημάτά του (για ν'αφίτουμα κτακταίρος τη σπουδαία διάλεξή του στον «Παρνασσό») αξίζουν όσο δεκά φιλολογίες μαζί ;

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ με παράκτου άλίκαίρο το άρθρο που δημοσίεψε η «Θεσσαλία» του Βόλου για την «Απολογία» του Ψυχάρη, όχι μόνο γιατί το βρίσκουμε καλό—μολονότι είναι γραμμένο στην καθρεύουσα και μολονότι δε βρίσκουμε σωστές μερικες επιφύλαξεις του άρθρογράφου—άλλα και για να δείξουμε στους Αθηναίους φημεριδογράφους πώσο πιδ καθραρά βλέπουν και πώσο πιδ μπροστά τρέχουν απ' αυτούς οι έπαρχιατες συναδέρροι τους. Για τους φημεριδογράφους πιά της Πόλης δε μιλάμε, γιατί λόγου τους ταξιδεύουν άκόμα με τον άραμαπά.

Δεν είναι η πρώτη φορά που η «Θεσσαλία» μιλάει ξεθαρρα για την άλήθεια και τιμάει τους εργάτες της, τιμώντας συνάμα και τον έαυτό της.

— ΕΙΣΘΕ Μολλιερός ;

Αυτή την έρώτηση έκαμε κάποιος άστειος βουλευτής στον κ. Παναγιωτόπουλο, όταν ο κ. Παναγιωτόπουλος ξεπινάζε την Τρίτη βράδι από το βήμα της Βουλής τα διδαχτικά βιβλία.

Ο κ. Παναγιωτόπουλος διαμαρτυρήθηκε πως δεν είναι μαλλιάρης μα ούτε «πωγωνίτος» κ' έτσι ο άστειος βουλευτής ίκανοποιήθηκε.

Ίέτσι γίνεται όποιος λέει την άλήθεια, θίκοσει πάντα κάπιο άστειό, εις βουλευτή εις μη, ν'άν τον έρωτήσει :

— Είστε μαλλιάρης ;

Πολλές φορές η έρώτηση μένει δίχως άπάντηση Κρίμα που ο κ. Παναγιωτόπουλος δεν το συλλογίστηκε αυτό.

Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ

(Από τη «Θεσσαλία» του Βόλου, 16 του Φλεβάρη, σελ. 1. στήλη 3—5).

Ο άκούρατος και ένθουσιώδης έν Παρισίους καθηγητής της Νεοελληνικής έν τω Πανεπιστημίο κ. Ψυχάρης έδωκε τελευταίως εις το Έλληνικόν κοινόν και τον τρίτον τόμον της Μελέτης του «Ρόδα και Μήλα» περιέχοντα την άπολογίαν αυτού, δι' όσα τω κατεμαρτυρήθησαν κατά τον γιγάντιον άγώνα, τον όποιον άνέλαθεν υπέρ της έπικρατήσεως της δημοτικής γλώσσας.

Μετά μεγάλου πάντοτε ένδιαφέροντος παρακο-

τους τη λαλιά, η φαντασία τους παίρνει όρμό και τίποτα δε φοβάται στον κοινό τους, το δημόσιο το βίο, κοντοστεκουνται, και για τούτο είναι συνάμα περήφανοι και ντροπαλοί. Το φιλότιμό τους έφοκα πειράζεται κι όλοένα μεγαλώνει από το να ζουνε, άκόμη και στη συγκοινωνία, μόνοι με τον έαφτό τους. Η γλώσσα, η προγονική συνήθεια της διγλωσσίας, τους χωρίζει και την ψυχή τους από τους άλλους.

Το φιλότιμο του κ. Μαλαμέ φάνηκε άνήθελά του και στις πρώτες βίζιτες που έκαμε της Κατινούλας. Ίσως πάλε τονε σκλάβωνε και δάφτونه το μυστήριο, ίσως του θόλωνε η πρόληψη τα μυκλά. Κατάλαβε άμέσως τί τρέχει κατάλαβε κιόλας πως δεν έπρεπε κανείς να παραγυριβη και πως ένα χειρουργήμα μπορούσε να σώση την άβρωστη. Μα δεν το είπε άμέσως. Και πως να το πη ; Μήπως, ότι που ήρθε, δεν του νοματίσανε τους περίφημους γιατρούς του Παρισίου, τους μαστόρους και τους φωστήρες που φροντίσανε για την Κατινούλα ; Τί δικαίωμα είχε του λόγου του, ένα γιατρούδάκι εκεί του Λ.... να ξεστομίση γνώμη δική του ; Τάχα τον παρακαλέσανε οι συναδέρροι να κοιτάξη, του γράψανε τέλος, του δώσανε τέλος την άδεια, γιατί χρέη έχει κάθε για-

λουθούμεν και αισθανόμεθα προς τοστο καθηκόν, όλην την φιλολογικην κίνητιν των λεγομένων έπαδών της δημοτικής γλώσσας και δεν δυνάμεθα ν' άποκρύψωμεν, ότι εις όλα τα είδη του γραπτου λόγου εύρομεν όντως τοιαύτα άριστουργήματα, όστε δεν είμεθα μακράν της άληθείας εάν είπωμεν, ότι πολυταχέως θα τεθη έκποδών η νεκρά γλώσσα την όποιαν διδασκόμεθα και θα επιπλευση η ζωντανή, η ρέουσα, η παραστατική γλώσσα, την όποιαν όμιλούμεν σήμεραν όλοι μας, έπιστήμονες, έμποροι, βιομήχανοι, δημοσιογράφοι, και την όποιαν ήρχισαν ήδη πολλοί να μεταχειρίζονται και εις τον γραπτόν λόγον, με τάσεις γενικεύσεως της χρήσεως ταύτης.

Βεβαίως ο άγών του κ. Ψυχάρη και των δημοτικιστών δεν είναι άγών υπέρ της καθομιλουμένης, άλλ' άγών υπέρ της δημοτικής, υπέρ της άκρας δημοτικής.

Δεν δυνάμεθα έν τούτοις παρά συμπαιώ να βλέπωμεν τον άγώνα κύτον. Διότι δι' αυτού θα φθάσωμεν μιαν ήμέραν εις την κατάργησιν της διγλωσσίας και εις την έμπέδωσιν καθ' όλον τον Έλληνισμόν μιας και μόνης γλώσσας, της ΚΑΘΟΜΙΛΟΥΜΕΝΗΣ, προς την πλησιέστατα κείται η δημοτική.

Είναι πλέον πανθομολογούμενον, ούδ' αυτοί οι κοπτόμενοι υπέρ της λεγομένης καθρεύσεως το κρύπτουσιν, ότι η διγλωσσία έν Ελλάδα έφερε και άποδίδει τοιαύτα άποτελέσματα, όστε εις αυτήν και μόνον δεν ν' άποδοθη όλη η ήμιμάθεια και η κακομοιρία, η όποια μας ματτιζει.

Εις όλον τον κόσμον ένας μαθητής τελειώνων το Σχολαρχείον καθίσταται ίκανός μόνος, με τας γνώσεις τας όποιας άπεκόμισε, να άποδοθη εις τον άγώνα της ζωής καλλίτερον κατηρτισμένος και από τον ιδικόν μας τελειόφοιτον του Πανεπιστημίου.

Έδώ στέλλομεν τα παιδιά μας εις το Σχολείον και καθήνται ένδεκα χρόνια, τελειώνουν το Γυμνάσιον και αν τους ρωτήσης τί έμαθον θα ήδης ότι δεν μπορούν να γράψουν άλανθάστως δύο νοήματα ή μιαν ιδέαν, διότι επί ένδεκα χρόνια παραγέμισαν τας κεφαλάς των με παρακειμένους και ύπερσυντελικούς σαν τον περίφημον Δελυκόω, ής, ή, Δελυκότε ήτον, ήτον. Δελυκότες είμεν, είψασαν και..... ήσαν ! ! !

Ο κυκεών αυτός και η ένθική ζημία η προερχομένη από την διγλωσσίαν αυτήν δεν ήτο δυνατόν ή να συγκινήσωσι ανθρώπους άγαπώντας το Έθνος και βλέποντας διόφανερν τον μαρμαδόν εκ της έμ-

πρός και προς τους συναδέρρους, όχι μονάχα προς τους άβρώστους ; Αζαφνα, δεν είναι και όρθο ν'ανακατίβεται σε πράματα που τα ζετάνανε και τάποφασίσανε με τη γνώση τους. Η γνώμη του μπορεί να μην τους άρέση, και με δίκαιο. Του κόστιζε ως τόσο να φύγη έτσι, δίχως να τους ανοίξη λιγάκι τα μάτια, γιατί άπορούσε με τα τόσα περιττά γιατρικά, που άδύνατο να μην τη βλάψουνε. Συλλογίστηκε τότες να τους δώση να καταλάβουνε πως άλλιώς έπρεπε να πιάσουνε τη δουλειά, και τους παραγγείλε να πλένουνε τη φούσκα με βορικό όξύ διαλυμένο στο νερό, δηλαδή με νερό βορικομένο τριάντα ως τριάντα πέντε βαθμώ θερμοκρασία. Νόμιζε πως κάπως θα νοιώσουνε, άφου τους έδειχνε πως η φούσκα θέλει τώρα προσοχή, έννοείται και το νεφρί μαζί της, επειδή άλλος τρόπος δεν υπάρχει να θεραπεύης νεφρί, παρά θεραπεύοντας πρώτα τη φούσκα. Πρόστεσε πως τους συδούλεβε άπλή και κάπως στοιχειώδην θεραπεία. Τις δύο τελεφταίες λέξεις της είπε μάλιστα με τόνο χωριστό. Τα λόγια του άφτά είτανε τα μόνα που σου φανερώνανε, αν ήθελεις να το ήδης, πως δεν έγκρινε τους συναδέρρους του. Μέσα του τάλεγε πιδ χοντρά, και σάστιζε πως δεν το στοχαστήκανε να της διορίσουνε τουλάχιστο πλουσί-

μονής εις τὸ νὰ μανθάνωμεν νεκρὰν γλῶσσαν καὶ νὰ παραμελῶμεν ἢ νὰ θεωρῶμεν χυδαίαν τὴν διὰ τῶσαν αἰῶνων διαπλοασθεῖσαν ἀγνήν νεοελληνικὴν γλῶσσαν, καὶ ἰδοὺ ὁ κ. Ψυχάρης καὶ μετ' αὐτὸν χορεία ὄλη εὐρυμαθῶν ἀνδρῶν ἔδωκαν τὸ σύνθημα ἀποσκορακίσεως τῆς καθαρευούσης καὶ ἀναγκασμοῦ τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ.

Ἴσως οἱ σοφοὶ αὐτοὶ ἄνδρες νὰ μὴ ἐξελέξαν καλὸν δρόμον διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς γλώσσης ἢ ἡποία ἔπρεπε καὶ ἦτο δυνατόν νὰ ἐκδιώξῃ τὴν καθαρεύουσαν καὶ νὰ κυριαρχήσῃ αὐτῆς.

Ἴσως νὰ μὴ ἔπρεπε νὰ κηρυχθῶσι ὑπὲρ τῆς ἀκρῶς δημοτικῆς καὶ ν' ἀναγκασθῶσιν οὕτω ν' ἀποδεχθῶν λέξεις ἀκαταλήπτους ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ἀκαταλλήλους διὰ τὸν Ἕλληνα. Ἴσως ἔπρεπε νὰ ξεσπαθῶσιν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὑπὲρ τῆς καθομιλουμένης. Αὐτὰ ὅμως εἶναι ζητήματα τὰ ἡποία δὲν ἔχουν θέσιν εἰς ὅσα σήμερον γράφομεν.

Τὸ βέβαιον ἓνα εἶναι. Ὅτι δηλαδὴ οἱ ἀποφασίσαντες τὴν μέγαν καὶ καλὴν κατὰ τῆς καθαρευούσης ἰσχὺνα ἀνέλαβον ἔργον γιγάντιον καὶ μεγίστης ἔθνικης ὠφελείας πρόξενον, ἔργον ἄνευ τοῦ ἡποίου βεβαίως δὲν θὰ παρετηρεῖτο ἡ γλωσσικὴ ἀναγέννησις ἢ παρατηρουμένη σήμερον, ἔργον ἄνευ τοῦ ἡποίου βεβαίως ὁ βαρκάρης, ὁ ἀμαξῆς καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ θὰ ἐξηκολούθει νὰ μένῃ εἰς τὸ σκότος καὶ νὰ μὴ κατορθῶν νὰ διαβάξῃ ἐφημερίδας, διότι αὐταὶ κατ' ἀνάγκην θὰ ἐγράφοντο εἰς τὴν ὑπερκαθαρεύουσαν καὶ ὄχι εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν τὴν μικρὸν τῆς καθομιλουμένης ἀπέχουσαν.

Ἀπεκαλέσαμεν σοφοὺς τοὺς πρωτεργάτας τοῦ μεγάλου τούτου ἀγῶνος καὶ ἀληθῶς μόνον ἄνδρες βαθυτάτης μαθήσεως, πολλῶν γνώσεων, ἐντριβεῖς τῆς γλωσσολογικῆς ἐπιστήμης ὁπαδοὶ καὶ ἐμπλοὶ ζήλου καὶ ἐθουσιασμοῦ ἠδύνατον' ἀναλαβόντες τὸ γιγάντιον τοῦτο ἔργον.

Εἰς ἐκ τῶν ἀνδρῶν τούτων, ὁ πρῶτος ἴσως πάντων, εἶναι ὁ κ. Ψυχάρης. Αὐτὸς ἐπῆρε τὸ ζήτημα κατὰκαρδία καὶ μετ' τὴν πεποιθήσιν ποῦ ἐμπνέει ὁ ἀγὼν ὑπὲρ τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Ἰδέας, ὡς νέος μάρτυς, ἐργάζεται ὑπερανθρώπως μετ' ὅλην πειθὸν καὶ τόσον ἔνθεον ζῆλον, ὥστε κωτώρθωσε νὰ ἐπιβληθῇ καὶ νὰ σκορπίσῃ ρίζας παντοῦ ἡ γλῶσσα ἡ δημοτικὴ, ὠδηγούμενος καὶ ἔχων ὡς γνώμονα οὐχὶ πείσματα καὶ μῖσος, ἀλλὰ μόνον τὴν γλωσσολογικὴν ἐπιστήμην, τὸ Φῶς δηλαδὴ, τὴν Ἀλήθειαν, τὴν ὀ-

ποῖαν ὅσον καὶ ἂν εἶναι τις προκατειλημμένος δὲν δύναται ἢ νὰ ἐνστερνισθῇ.

Εἰς τὴν «Ἀπολογία» του, ὁ κ. Ψυχάρης ἀντεπεξέρχεται θαρραλίως μετ' ἐπιστημονικὴν ἐπιχειρημάτων θαυμασίων κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἐπολέμησαν τὸ ἔργον του, ἐξετάζων καὶ διυλίζων μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου γράμματος τοῦ Ἀλφαβήτου, ὅλα ἐκεῖνα, διὰ τὰ ἡποία τὸν κατηγοροῦν.

Ἐκεῖνο, τὸ ἡποῖον πρέπει νὰ θαυμάσῃ κανεὶς εἶναι ἡ πειθὸ μετ' ἧς γράφει, πειθὸ προερχομένη καὶ ἀπὸ τὴν γλῶσσαν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν βαθυτάτην μελέτην τοῦ ζητήματος, τὸ ἡποῖον τόσον ἐξουσιάζει ὥστε ἀσφαλῶς δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι αὐτῷ ἀνήκει τὸ γέρας.

Δὲν ἀρνούμεθα, ὅτι ἐγράφοντο εἰς τὴν δημοτικὴν καὶ πολλὰ τερατοουργήματα ὑπὸ ἀδεξίων τινῶν φρονούντων, ὅτι δύναται νὰ γίνωσι μεγάλοι ἄνδρες ἐὰν ἐπίτηδες ἐρευνῶντες εὐρίσκουσι λέξεις δῆθεν δημοτικὰς μὴ ἐλθούσας ἐκ τῆς χρήσεως εἰς φῶς, ἢ τὰ νάπαλιν ἐφευρίσκοντες καὶ πλάττοντες τοιαύτας, ὥστε νὰ μὴ δύναται τις νὰ ἐξαγάγῃ νόημα.

Ἄλλ' ἀφ' ἐτέρου δὲν πρέπει νὰ καταδικάσωμεν ἀπαξάπαντας τοὺς ἄνδρας ἐκεῖνους, οἵτινες λοιδοροῦμενοι, ὑβριζόμενοι, ἀπειλούμενοι, ἀπεργάζονται τὸ καλὸν τῆς Πατρίδος παρέχοντες διὰ τῶν ἔργων τῶν εἰκόνα ἀληθῆ τῆς γλώσσης τῆς Ἑλληνικῆς. Διότι ὅσον καὶ ἂν φωνάζουν μερικοὶ, γλῶσσαν δὲν ἔχομεν ἢ μάλλον ἔχομεν δύο, μίαν Κυριακάτικην ὅταν γράφομεν ἢ ἡμιλοῦμεν ἀπὸ βήματος, καὶ μίαν καθημερινὴν τὴν ἡποῖαν μεταχειρίζομεθα εἰς τὸ σπῆτι μας καὶ τὰς συναναστροφὰς μας.

Βεβαίως πολὺ δύσκολον νὰ θέλῃ τις ἐντὸς ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος νὰ ἐξοβελίσῃ γλῶσσαν ἐπιβληθεῖσαν ἀπὸ τῶσαν ἐτῶν, ἔστω καὶ πλαστήν. Ἄλλὰ δέον ν' ἀπεκδεχόμεθα τὰς ἀληθείας καὶ νὰ ἐλπίζωμεν εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς καθομιλουμένης δημοτικῆς εἰς τὸ μέλλον καὶ εὐχόμεθα τὸ μέλλον αὐτὸ νὰ εἶναι προσεχὲς καὶ οὐχὶ ἀπώτερον, διὰ νὰ σωθῶμεν ἀπὸ τοῦς ὄνυχας τοῦ σχολαστικισμοῦ.

Ἡ «ἀπολογία τοῦ κ. Ψυχάρη» δὲν ἀφίνει τίποτε ἀνεξίτηστον ἐξ ἐκείνων τὰ ἡποία ἐχρησίμευσαν ὡς βάσις καὶ ἐπιχειρήματα τῶν ὁπαδῶν τῆς καθαρευούσης ἐναντίον τῆς δημοτικῆς. Καὶ τὰ λέγει μετ' ὅλην σαφήνειαν καὶ τὰ ἐξελέγχει τόσον προσεκτικῶς καὶ προσδίδει εἰς τὰ ἐπιχειρήματά του τόσον ἐπιστημονικὸν κύρος, ἀνατρέχων εἰς τὰς κυριολεξίας τῶν λέξεων μετ' ὅλην πειστικότητά, ὥστε ἀναμένο-

μεν τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῶν εἰδότην γλωσσολόγων, διότι εἰς αὐτοὺς ἀπευθύνεται, ἵνα ἴδωμεν ποῖα σαθρὰ καὶ τετραμμένα ἐπιχειρήματα θ' ἀντιτάξουν διὰ νὰ πολεμήσωσιν τὴν ὑγίαν καὶ ὀρθὴν καὶ ἀληθῆ ἀπολογία τοῦ κ. Ψυχάρη, ἢ ἡποία οὐδ' ἔχνος ἀμφιβολίας ἀφί-νει εἰς τοὺς καλῆ τῆ πίστει συζητούντας περὶ τοῦ δικαίου τῆς ἐπικρατήσεως μιᾶς ἄλλης γλώσσης ἀπὸ τὴν μακαρονιστικὴν ἐκείνην τὴν ἡποῖαν ἀκούομεν εἰς τὸ βῆμα καὶ βλέπομεν εἰς τὰ συγγράμματα.

Ἡ εἰς μικρὰ κεφάλαια διαίρεσις τῆς ὅλης τῆς «Ἀπολογίας» καθιστᾷ τὸ βιβλίον οὐ μόνον ἐπαγωγόν, ἀλλὰ καὶ δίδει λαβὴν εἰς τοὺς ἐναντίον φρονούντας ἐπιτυχέστερον καὶ καλλίτερον ν' ἀντικρούσωσι τὸν συγγραφέα.

Τοιοῦτο τὸ βιβλίον ἀξιανάγνωστον καὶ συνιστῶμεν τὴν ἀπόκτησίν του εὐρισκομένῳ ἐν τῷ βιβλιολεῖῳ τῆς «Ἐστίας» ἐν Ἀθήναις.

Ὁ συγγραφεὺς μᾶς ὑπόσχεται καὶ νέα βιβλία καὶ τὴν «Μεγάλην Ῥωμαϊκὴν Γραμματικὴν» ἢ ἡποία ὅμως θ' ἀργήσῃ νὰ ἐλθῇ εἰς φῶς, διότι ἐργάζεται τῶρα ἐπ' αὐτῆς.

Δ. καὶ Γ.

Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΛΙΑ ΜΑΣ

(Συνεδρίαση τῆς 21 τοῦ Φλεβάρη)

ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ. — Ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἀρθροῦ, παρακαλῶ νὰ προστεθῇ παράγραφος, ἐν ἣ νὰ σημειῖται ὅτι τὰ διδασκτικὰ βιβλία θέλουσι συντάσσονται ἐν γλώσσῃ ὁμαλῇ καὶ καθαρευούσῃ, καθόσον ἀδιστακτικῶς φρονῶ ὅτι ἡ καθαρεύουσα γλῶσσα εἶναι ὁ θεμέλιος λίθος τῆς ἔθνικης ἡμῶν ἀνοητότητος. (Χειροκροτήματα).

ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. —... Οἱ δημοτικιστὰς εἶναι ἄθλια... Μᾶς συμβουλεύουσιν νὰ ναιτιάζωμεν διὰ δυναμίτιδος τὸν Παρθενῶνα... Δὲν εἶναι Χριστιανὸν... Τὰ ἔργα τῶν εἶναι ἐμέσματα... καὶ ὀλέθρια ἔθνικῶς... Τὴν καθαρεύουσαν καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς δις μετεχειρίσθη. (Χειροκροτήματα).

(Κοίταξε τὴν ἐφημερίδα «Χρόνος», 22 τοῦ Φλεβάρη, σελ. 2, στήλη 4. — Ἡ ἀπάντησις αὐτῆς τῆς ἀνοησίας βρίσκειται σκορπισμένη μέσα στοὺς τέσσερις τόμους τοῦ «Νουμά» καὶ σὲ κάθε γραμμὴ τοῦ σημερινοῦ φύλλου).

ματα; Γὰ θάνατον λοιπὸ τὴν εἶχαν; Τέτοιο αἰσθημα μεταφράζε ὁ κ. Μαλαμῆς, μιλώντας γιὰ στοιχειώδεις θεραπείαις.

Μὴ ἡ Ἄννα καὶ ὁ Ἀντρέας δὲν ζέραν ἀρκετὴν γιαντρικὴν, ποῦ νὰ φωτιστοῦνε ἀπὸ τόσο ψιλὸ νόημα. Τόφελος ποῦ τὸν παρακαλέσανε νὰ ζανακοπιᾶσῃ τὴν ἀβριανή, ὥσπου νὰ προμηθευτοῦνε τὰ χρειαζόμενα, γιὰ νὰ τοὺς μάθῃ πῶς γίνεται τὸ πλύσιμο, καὶ ὁ Ἀντρέας ξεπροβόδεψε τὸν κ. Μαλαμῆ ὡς τὴν στράτα κάτω τοῦ Χαμονοκορφοῦ, κουβεντιάζοντας μαζί του. Ὁ Ἀντρέας ποῦ ὅταν ἄκουγε νὰ τοῦ λένε τὰ πράματα νέττα σκέττα, χωρὶς νὰ τοῦ τὰ μασοῦνε, λόγῳ δὲν εἶχε νὰ μὴν τὰ πιστέβῃ, μάλιστα ὡς τὸν ἀκούγε ἀπὸ ἰδιογῶστες γιαντροὺς, ἅμα σ' ἔβλεπε νὰ διατάζῃ, ἀρχινοῦσε νὰ σηκώνεται καὶ στὸν κριτικὸν τὸν νοῦ, ποῦ τέλος τῶν τελῶν ζυπνοῦσε, ὑποψία. Ῥωτώντας τὸν κ. Μαλαμῆ πῶς βρίσκει τὴν ἀρρώστη, παρατήρησε πῶς ὁ γιαντρὸς τίποτα θετικὸν δὲν τοῦ ἀπαντοῦσε. Σὰ νὰ μὴν ἤθελε κιάλας νὰ παντήσῃ, καὶ ἀλήθεια ἡ συνείδησις τοῦ γιαντροῦ τῆς μικρῆς μικρῆς ἐπαρχίας δὲν τὸν ἄφινε νὰ κόβῃ καὶ νὰ βράβῃ μετ' οὗς πελάτες. Τοῦ ἀποκρίθηκε λοιπὸν πῶς καλὸ ἢ ἀρρώστη νὰ κρεββατωθῇ, πῶς μετ' ὅλες φροντίδας, μετ' ἀκατάπαφτην θεραπείαις, ὑπάρχουσε πι-

θανότητες τριάντα τοῖς ἑκατὸ νὰ γιαντρεφτοῦνε τέτοιαις ἀρρώσταις. Πρῶτα νὰ δοκιμάσουνε τὰ φουσκοπλύσιμα. ἔπειτα ἴσως κάνουνε καὶ τίποτις ἄλλο. Κ' ἔρχεται ἄθριο.

Συλλογισμένοις γύρισε σπῆτι ὁ Ἀντρέας. Ἀνέβηκε στῆς Κατινούλας. Στὸ κρεβάτι, χλωμῆ, λιγνή, διάφανο τὸ πετάσι τῆς. Σὴν παρηγορημένη ὡς ὅσο λιγνὴ ἀπὸ τὴ βίζιτα, ὡς πῶς ξεθαβῆ. Ὁ Ἀντρέας τῆς ἐπιασε τὸ χέρι καὶ τῆς χάδεψε τὸ μέτωπο. Κι ἀμέσως βάλθηκε νὰ τὴν βωτῇ, γιὰ νὰ ξερεθνήσῃ ὡς τὴν τάχα νὰ τῆς εἶπανε οἱ δύο τῆς γιαντροὶ τὸ Παρίσι, τί ἀκολούθησε καὶ στὴν κλινικὴ. Ἀπὸ τὰ πῶς δύσκολα στὸν κόσμον εἶναι νὰ καταφέρῃς ἄθρωπο τοῦ λαοῦ, ἄθρωπο ἀκαλλιέργητο καὶ ποῦ κοινωνικὰ ἀτέλειται μακριὰ σου, νὰ σὲ πληροφορήσῃ σὰ καθέκαστα μετ' ὅλες ἀναγκαῖαις λεπτομέρειαις, ἄφινε ποῦ ντρέπεται καὶ δὲν ζέρει ὁ ἴδιος ἂν τὰ λείε σωστά. Μὰ ὁ Ἀντρέας ἤθελε τῶρα νὰ τὰ ξεκρίβωσῃ τὰ πράματα, σὰ νὰ βρίσκοτανε μπροστὰ σὲ κανένα κείμενο ἀρχαῖο, ποῦ θὰ τὸ γυρίσῃ ἀπὸ δῶ, θὰ τὸ γυρίσῃ ἀπὸ κεῖ, ὥσπου νὰ τὸ καταλάβῃ, μεθοδικά. Ἴσως πάλι ἡ βαζιουστῆ βρασινομένη Κατινούλα δὲν πρόσεμεν ἄλλο παρὰ μίαν ἀφορμὴ νὰ μιλήσῃ. Τὸ φέρισμο τοῦ κ. Ἀμάρου καὶ τὰ στερνὰ λόγια τοῦ κ.

Λανέζου, ὡς πῶς τότες καὶ κοίταξε τὰ βροχιδάρμενα τὰ τζάμια, τῆς καθόντανε ἀκόμη στὴν ψυχῇ. Ἄφρες μέσες, τοῦ τὰ ξερούσανε ὅλα, μετ' ὅλην τῆς τὸν ἀθῶ καὶ εἰλικρινῶ. Ἐνοῦσε ὁ Ἀντρέας μονομιᾶς. Κ' ἔφριξε. Κατέβηκε στῆς ἀδερφῆς του.

— «Ἄννα μου, ἔχεις μεγάλη μεγάλη μπιστοσύνη στὸν κ. Λανέζο;»

— «Μὰ βέβαια! Συστημένος ἀπὸ τὸν κ. Ἀμάρο!»

Ἡ Ἄννα εἶχε δηλαδὴ τὴν μεγαλήτερη μπιστοσύνη, ὄχι στὸν κ. Λανέζο, παρὰ στὸ φίλο τους τὸν Ἀμάρο, πρόθυμη νὰ τονε διαφεντέψῃ καθὲ φορὰ ποῦ τύχαινε νὰ τὸν πειράξῃ, ὡς εἶναι καὶ χωρατέβοντας, ὁ ἀδερφός τῆς γιὰ τῆς ἀτέλειωτῆς τῆς βετσίτες. Μεθοδικὸς ὁ Ἀντρέας, καθὼς πάντα, εἶδε πῶς ἐκείνη τὴ στιγμὴ κάλλιο νὰ μὴν ἀνοίξῃ τέτοιαι κουβέντα.

— «Ὅχι, δὲ σὲ βωτῶ γιὰ τὸν κ. Ἀμάρο. Ἐγὼ σὲ βωτῶ γιὰ τὸν κ. Λανέζο. Σοῦ φάνηκε πῶς τόντις σκοπέβει νὰ χειρουργήσῃ τὴν Κατινούλα τὸν Ἄη Δημήτρη;»

(ἀκολουθεῖ)